

Köszvény és más kristályarthritisek

Pálinkás Márton

Országos Mozgásszervi Intézet | 2022. NOVEMBER

A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE

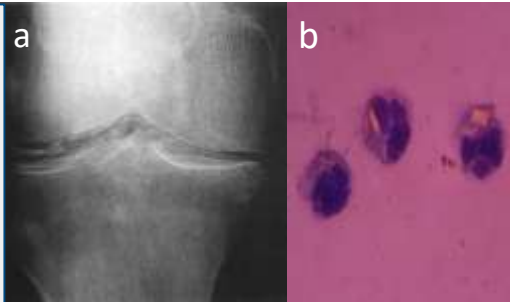
Tudomány: út a világ megismeréséhez

Egyéb kristályarthritisek

Kalcium-pirofoszfát dihidrát arthropathia

Az ízületi hyalin és rostos (meniscus) porcba való kristály lerakódás által előidézett megbetegedés, mely az ízület károsodását és synovitisek időszakos kialakulását vonja maga

a/ Jellemző vonalszerű chondrocalcinosis a térdízületben.
b/ Rombusz alakú intracelluláris CPPD kristályok

Bázikus kalcium-foszfát (hidroxiapatit) arthropathia

Hidroxiapatit (HA) és egyéb bázikus kalciumfoszfát (BCP) kristályok periartikularis és intraartikularis lerakódása által előidézett akut és krónikus gyulladásos megbetegedés.

Hidroxiapatit kristálydepozíció által okozott kalcifikáció a supraspinatus ínban (a) és a subacromialis bursában (b) anteroposterior vállfelvételen

Köszvény

Definíció és epidemiológia

Hyperuricaemia és klasszifikáció

Köszvényes gyulladás

Komorbiditás

Diagnosztika

Terápia

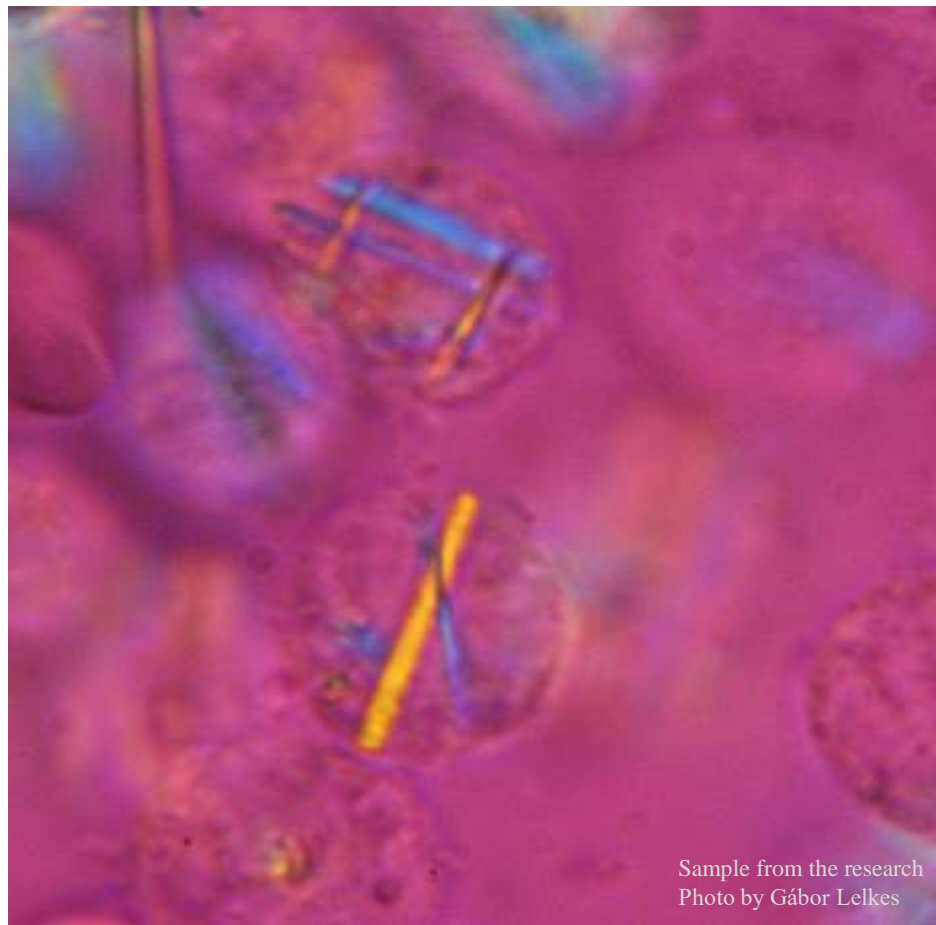

Hyperuricaemia:

A se. húgysav szint tartósan meghaladja oldhatósági határát (férfiakban 420, nőkben 360 $\mu\text{mol/l}$).

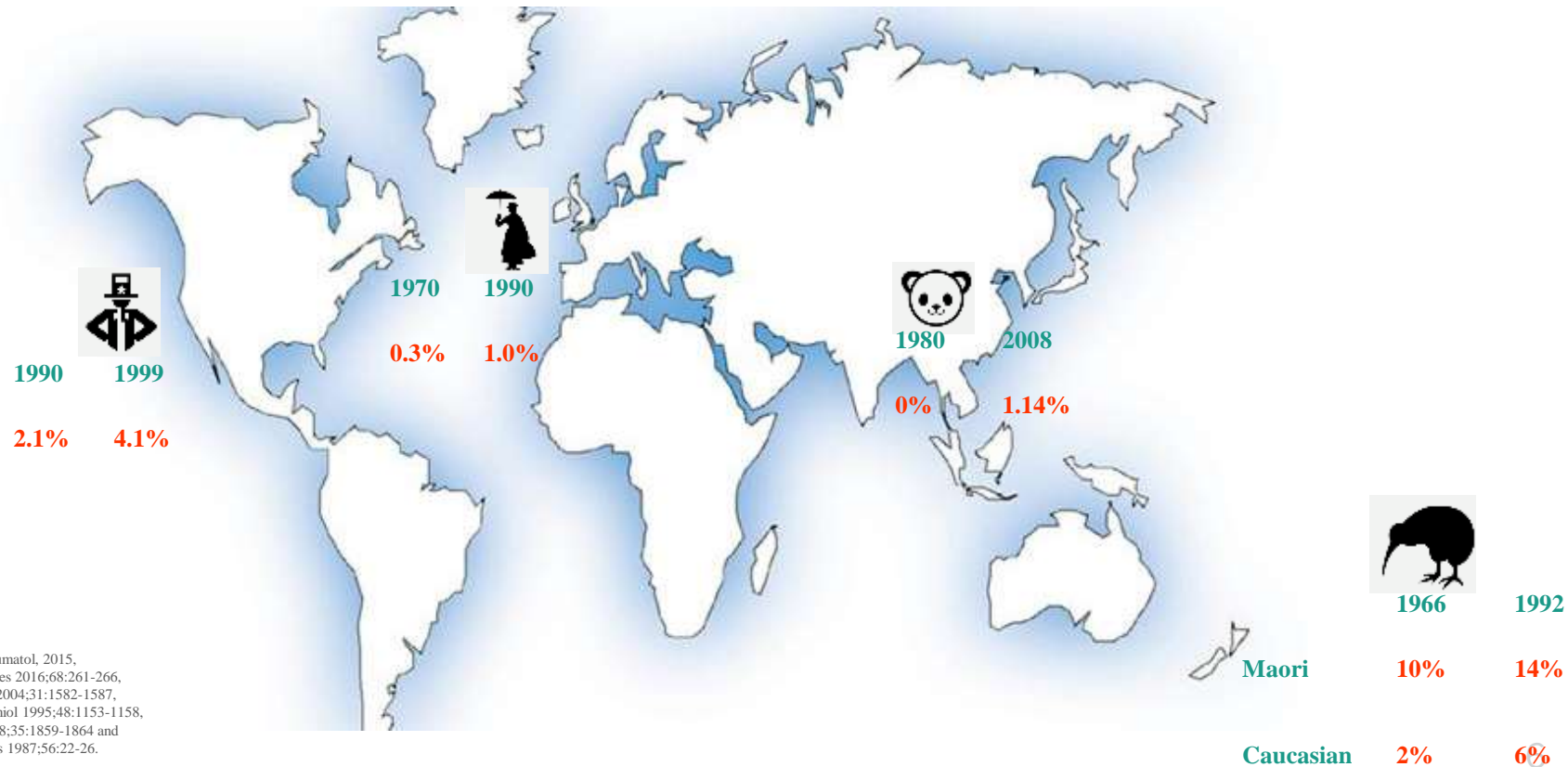
Köszvény:

Húgysavkicsapódás okozta gyulladás rohamszerű ízületi gyulladás.

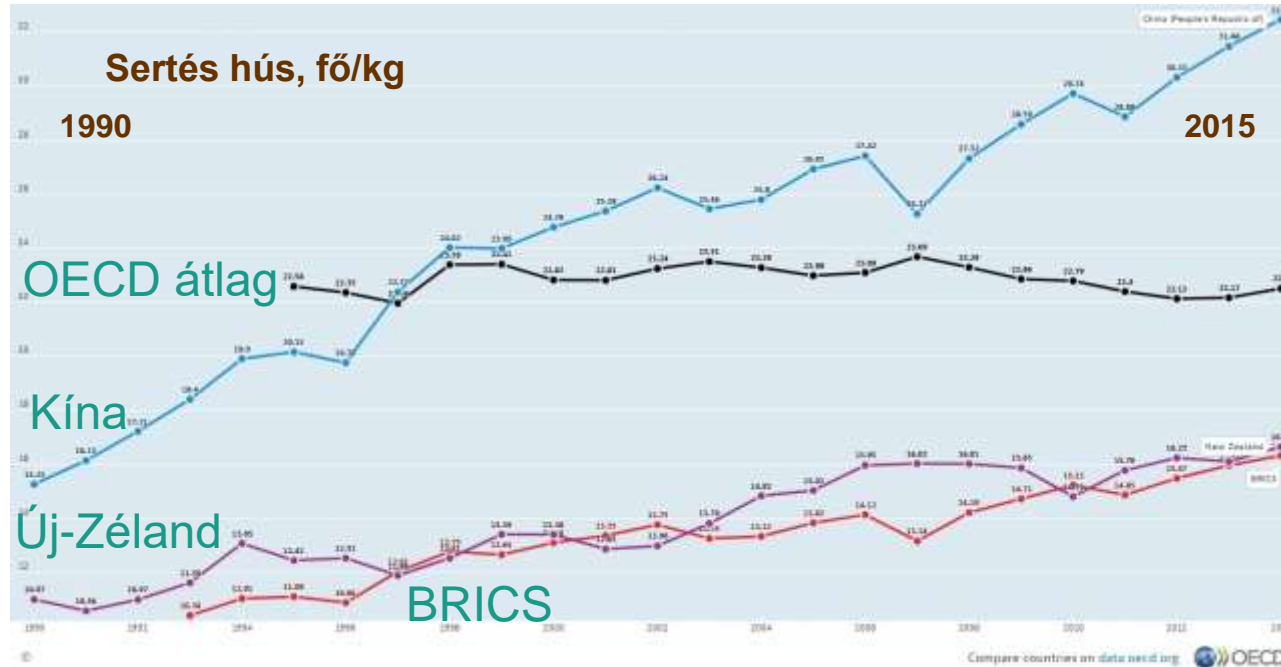
Sample from the research
Photo by Gábor Lelkes

Epidemiológia

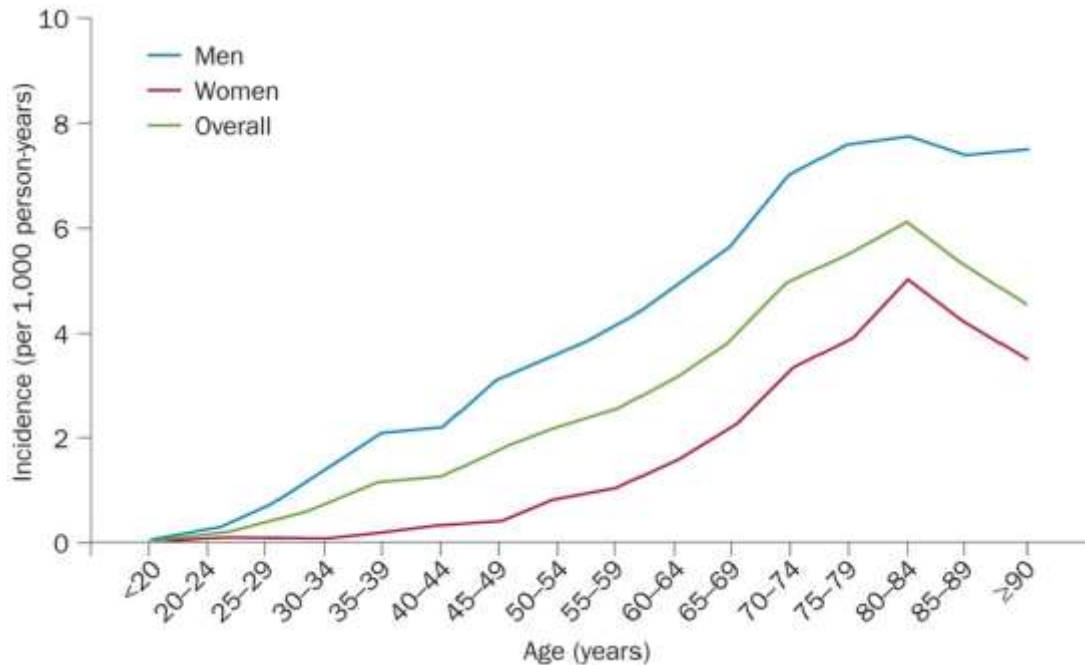
Kuo C-F. et al. Nat. Rev. Rheumatol. 2015,
 Bardin T et al Arthritis Care Res 2016;68:261-266,
 Wallace K et al. J Rheumatol 2004;31:1582-1587,
 Harris CM et al. J Clin Epidemiol 1995;48:1153-1158,
 Miao Z et al. J Rheumatol 2008;35:1859-1864 and
 Klemp P et al. Ann Rheum Dis 1987;56:22-26.

Egy főre eső hús fogyasztás változása

OECD (2016), Meat consumption (indicator). doi: 10.1787/fa290fd0-en

Köszvény prevalenciájának változása az életkorral

Kuo C. et al. Global epidemiology of gout: prevalence, incidence and risk factors, *Nature Reviews of Rheumatology* 11, 649–662, 2015

Definíció és epidemiológia

Hyperuricaemia és klasszifikáció

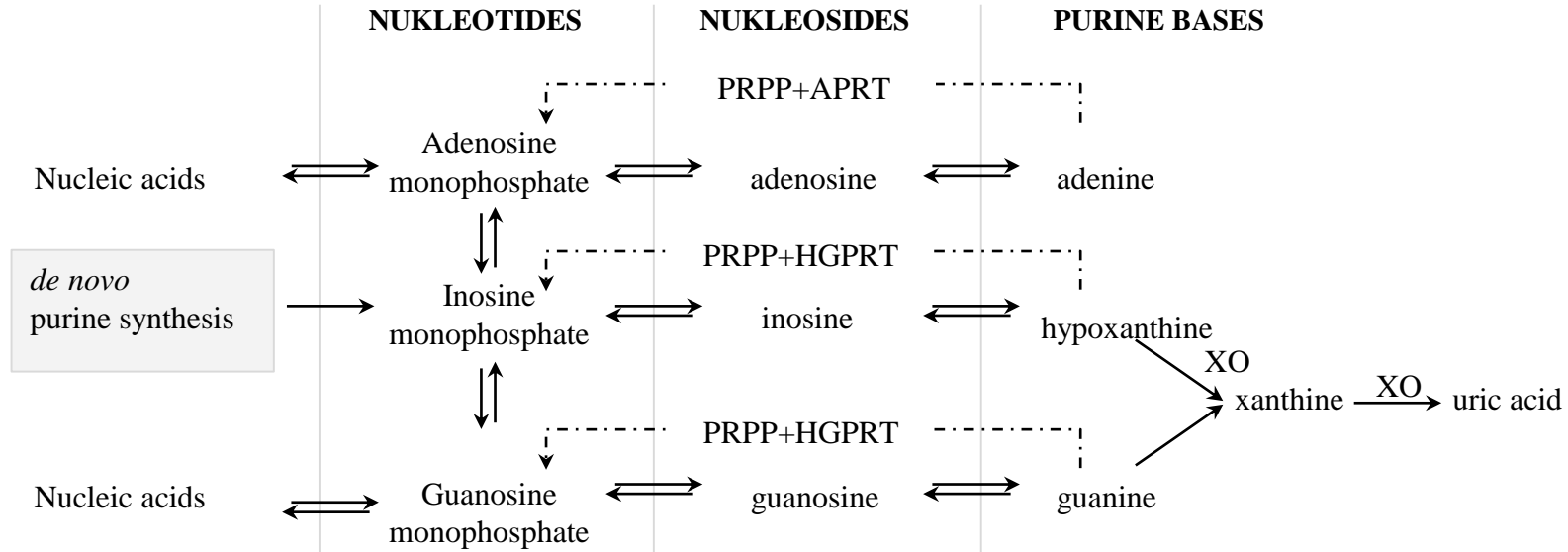
Köszvényes gyulladás

Komorbiditás

Diagnosztika

Terápia

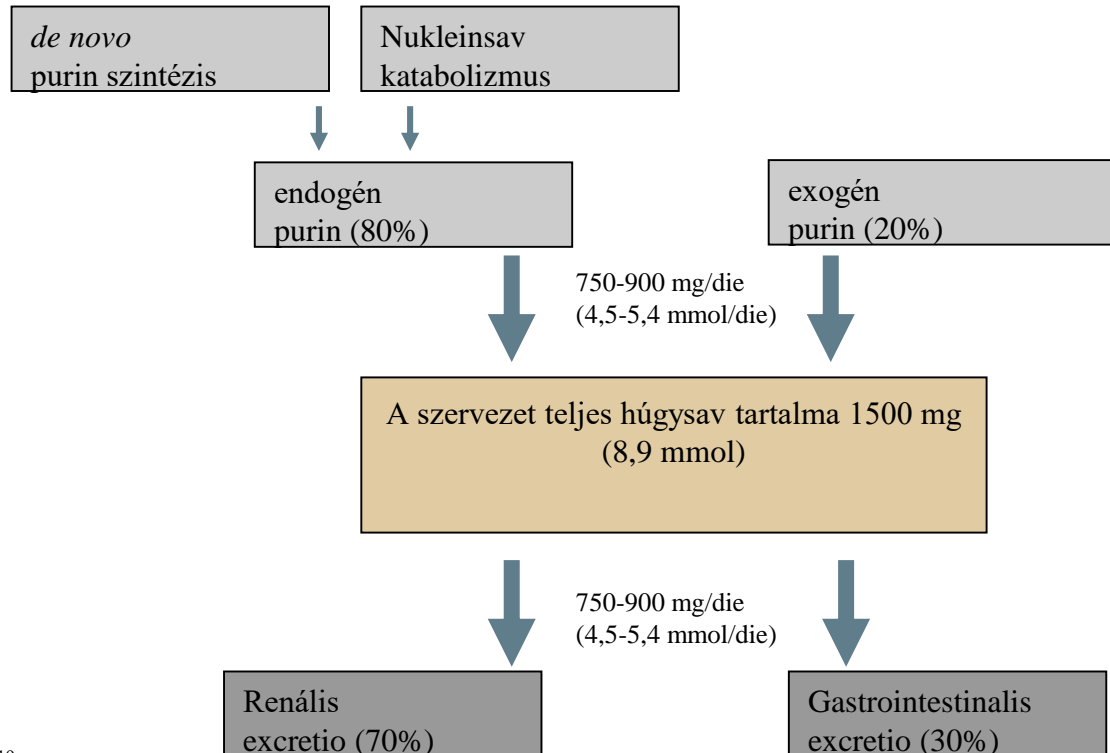
Purin metabolizmus

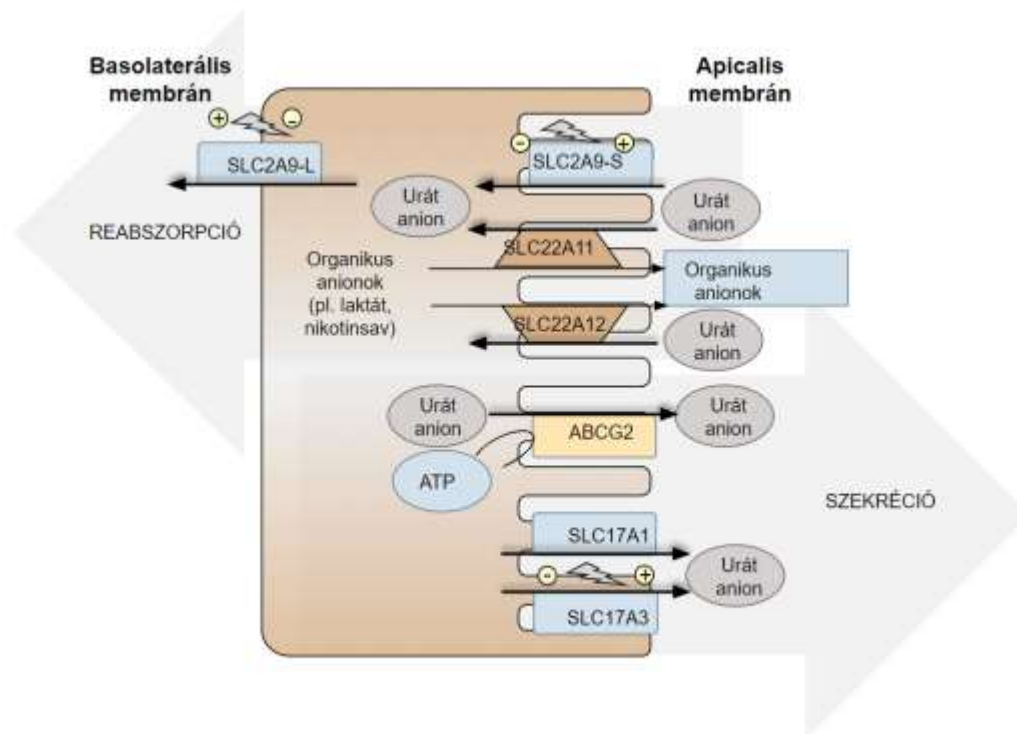
– reutilizáció v. salvage

- PRPP – phosphoribosyl pyrophosphate
- HGPRT – hypoxanthine-guanine phosphorybosiltransferase
- APRT – adenine phosphorybosiltransferase
- XO – xanthine oxidase
- ← ···· – salvage mechanism

Húgysav keletkezésének és kiválasztásának vázlatja

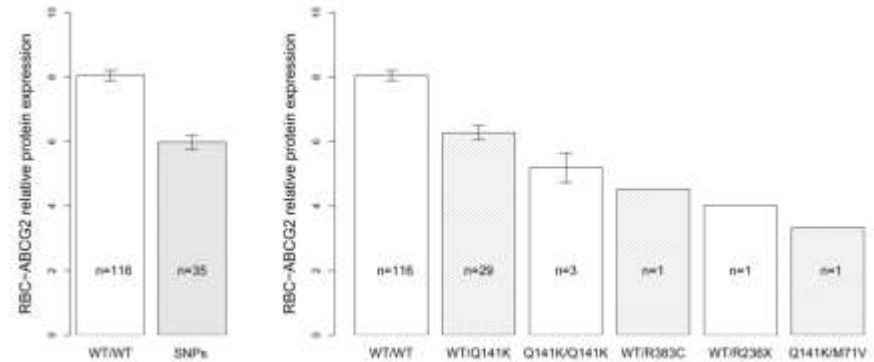

Fontosabb húgysav transzport mechanizmusok

ABCG2 transzporter szerepe az új klasszifikációban

Az ABCG2 vad típusának (WT), összes vizsgált pontmutációinak (SNPs) és egyes vizsgált pontmutációinak (Q141K, R383C, R236X, M71V) korrelációja a fehérje expresszió szintjével.

1 Pálkás, Márton, Edit Szabó, Anna Kulín, Orsolya Mózner, Rita Rásonyi, Péter Juhász, Krisztina Nagy, et al. 2022. "Genetic Polymorphisms and Decreased Protein Expression of ABCG2 Urate Transporters Are Associated with Susceptibility to Gout, Disease Severity and Renal-Overload Hyperuricemia." *Clinical and Experimental Medicine*, August. <https://doi.org/10.1007/s10238-022-00848-7>.

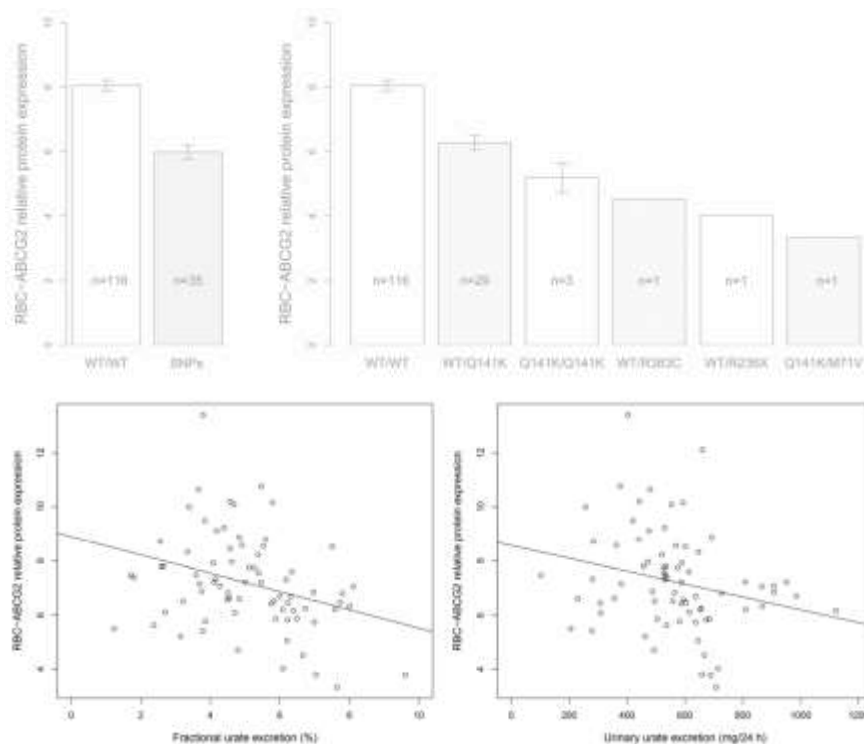
2 Zámbo, Boglárka, Zsuzsa Bartos, Orsolya Mózner, Edit Szabó, György Várady, Gyula Poór, Márton Pálkás, et al. 2018. "Clinically Relevant Mutations in the ABCG2 Transporter Uncovered by Genetic Analysis Linked to Erythrocyte Membrane Protein Expression." *Scientific Reports* 8 (1): 7487.

ABCG2 transzporter szerepe az új klasszifikációban

Az ABCG2 vad típusának (WT), összes vizsgált pontmutációinak (SNPs) és egyes vizsgált pontmutációinak (Q141K, R383C, R236X, M71V) korrelációja a fehérje expresszió szintjével.

Az ABCG2 fehérje expressziójának *correlation plot* analízise fokozott renális terheléssel (renal overload, ROL) járó hyperuricaemia esetén.

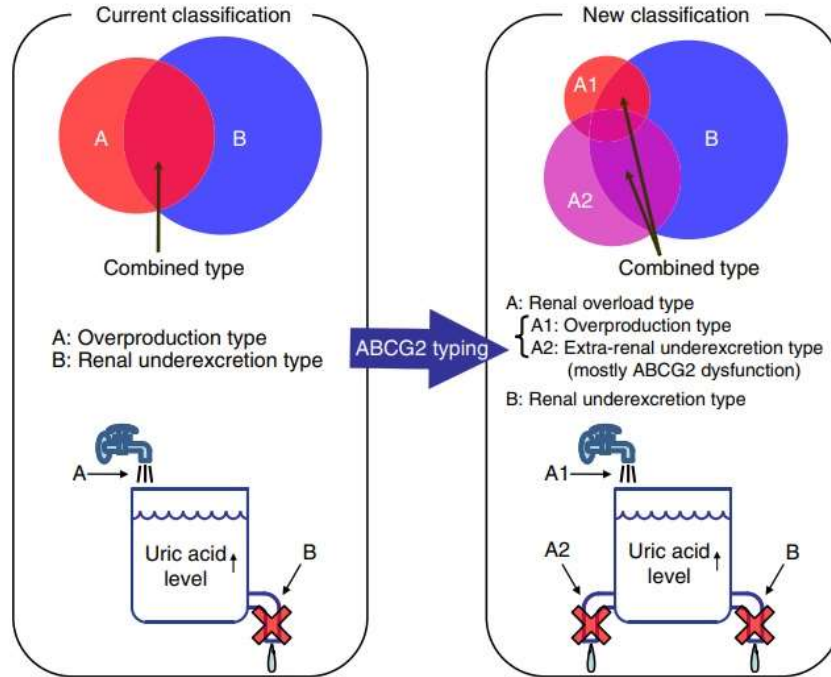
- FUE: Szignifikáns negatív korreláció, Pearson correlation coefficient = -0.320, p=0.005
- UUE: Pearson correlation coefficient = -0.241, p=0.038

1 Pálkás, Márton, Edit Szabó, Anna Kulín, Orsolya Móznér, Rita Rásonyi, Péter Juhász, Krisztina Nagy, et al. 2022. "Genetic Polymorphisms and Decreased Protein Expression of ABCG2 Urate Transporters Are Associated with Susceptibility to Gout, Disease Severity and Renal-Overload Hyperuricemia." *Clinical and Experimental Medicine*, August. <https://doi.org/10.1007/s10238-022-00848-7>.

2 Zámbo, Boglárka, Zsuzsa Bartos, Orsolya Móznér, Edit Szabó, György Várady, Gyula Poór, Márton Pálkás, et al. 2018. "Clinically Relevant Mutations in the ABCG2 Transporter Uncovered by Genetic Analysis Linked to Erythrocyte Membrane Protein Expression." *Scientific Reports* 8 (1): 7487.

A hyperuricaemia és köszvény új klasszifikációja

Módosítva: Ichida, Kimiyoshi, Hirotaka Matsuo, Tappei Takada, Akiyoshi Nakayama, Keizo Murakami, Toru Shimizu, Yoshihide Yamanashi, et al. 2012. "Decreased Extra-Renal Urate Excretion Is a Common Cause of Hyperuricemia." *Nature Communications* 3 (April): 764.

A hyperuricaemia és köszvény új klasszifikációja

		Primer	Szekunder
Fokozott renális terhelés	Fokozott húgysav termelés	PRPP-szintetáz fokozott, HGPRT és/vagy APRT csökkent működése Vizelet urát kiválasztás >600mg/nap/1,73m ² és frakcionális urát exkréció ≥ 5%	Fokozott nukleinsav turnover, tumorok, citosztatikus kezelés, súlyos elhízás, psoriasis, etc.
	Csökkent intesztinális exkréció	Csökkent intesztinális ürítés (döntően ABCG2 urát transzporter deficiencia), következményes hyperuricaemia és fokozott renális urát excretio Vizelet urát kiválasztás >600mg/nap/1,73m ² és frakcionális urát exkréció ≥ 5%	
Csökkent renális exkréció		Vese specifikus urát transzporterek funkcionális zavara Vizelet urát kiválasztás ≤ 600mg/nap/1,73m ² és frakcionális urát exkréció < 5%	Súlyos veseelégtelenség, hypertonia, gyógyszerhatás, ólom intoxikáció, (alkohol okozta) laktát acidosis, diabetes mellitus, etc.
Kombinált forma			Glukóz-6-foszfataz hiánya (von Gierke-kór) illetve a fruktóz-1-aldoláz hiánya

Definíció és epidemiológia

Hyperuricaemia és klasszifikáció

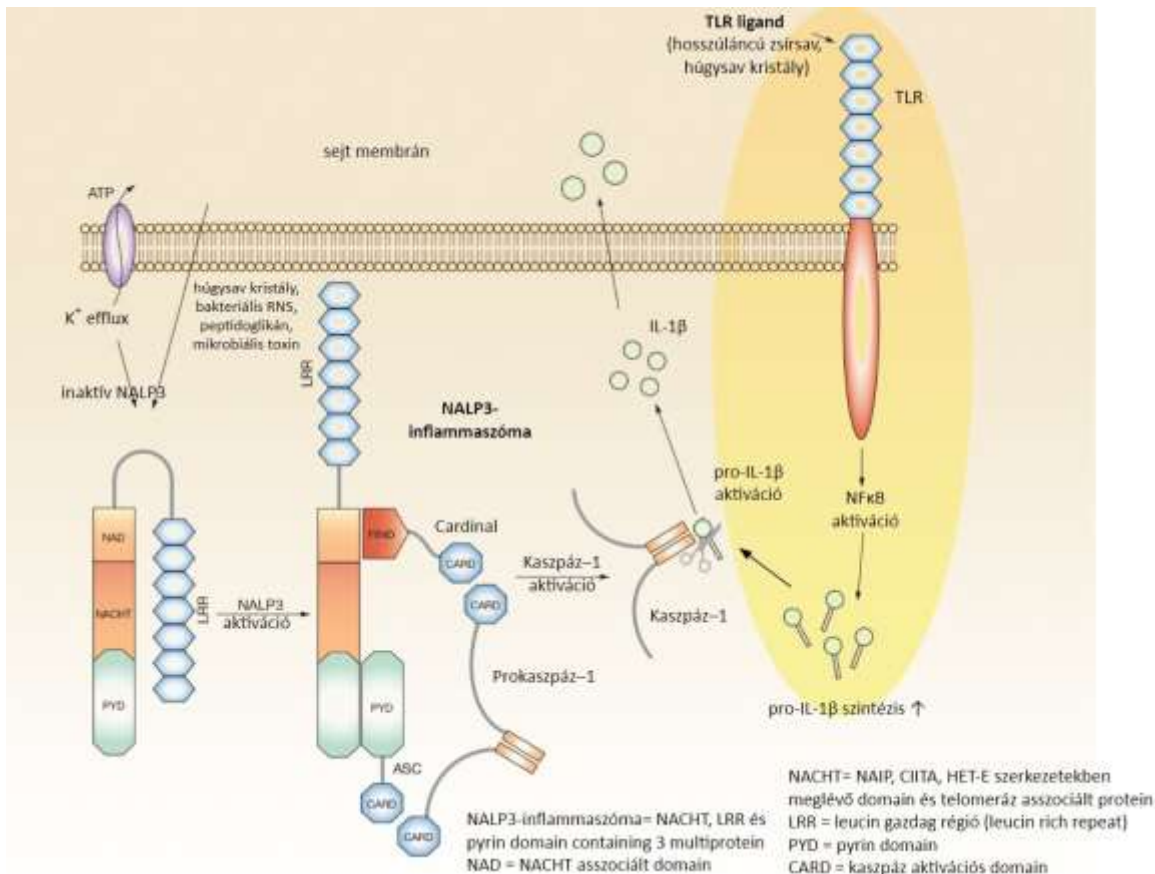
Köszvényes gyulladás

Komorbiditás

Diagnosztika

Terápia

A köszvényes gyulladás autoinflammatorikus folyamata

Módosítva: Church, L. D., Cook, G. P., & McDermott, M. F. (2008). Primer: inflammasomes and interleukin 1β in inflammatory disorders. *Nature Clinical Practice Rheumatology*, 4(1), 34–42. doi:10.1038/ncprheum0681

Köszvényes gyulladás klinikuma

Akut köszvényes roham a bal lábon

Lágyrésztophusok a fülkagylón (a), a kézen (b) és az Achilles-ín felett (c)

a

b

c

Köszvényes gyulladás klinikuma

Akut köszvényes roham a bal lábon

Lágyrésztophusok a fülkagylón (a), a kézen (b) és az Achilles-ín felett (c)

Definíció és epidemiológia

Hyperuricaemia és klasszifikáció

Köszvényes gyulladás

Komorbiditás

Diagnosztika

Terápia

Fontosabb társbetegségek köszvény esetén

Cardiovasculáris

- Hypertonia
- Coronaria betegség
- Atherosclerosis
- Stroke
- Szívelégtelenség
- Perifériás érbetegség
- Pitvarfibrilláció
- Thrombemboliák

Renális/genitourinális

- Krónikus veseelégtelenség
- Nephrolithiasis
- Erectilis dysfunkcio

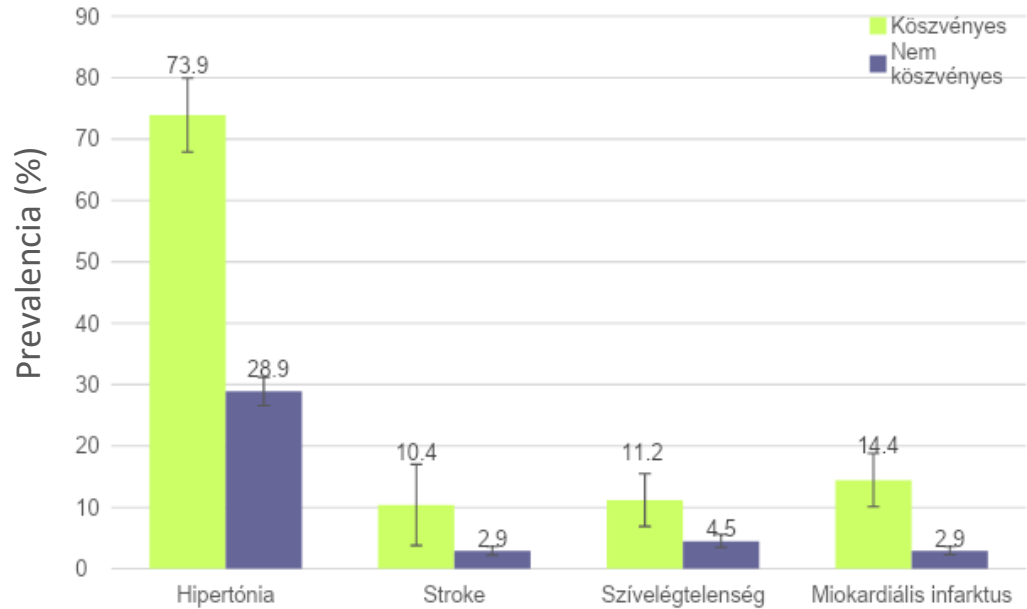
Metabolikus

- Diabetes mellitus
- Metabolikus szindróma
- Osteoporosis

Neurológiai és szemészeti

- Alzheimer-kór
- Vascularis dementia
- Parkinson-kór és
- Macula degeneraatio

Kardio- és cerebrovasculáris komorbiditás

Bardin et al. Arthritis Care Res 2016

Definíció és epidemiológia

Hyperuricaemia és klasszifikáció

Köszvényes gyulladás

Komorbiditás

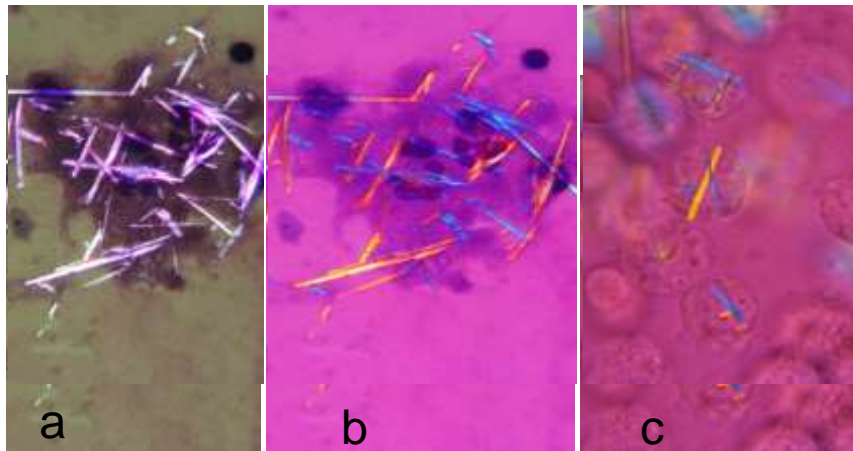
Diagnosztika

Terápia

Abszolút kritérium

Hosszú, tű alakú MNUM kristályok kettős törésű polarizációs mikroszkóp képe kompenzátor használata nélkül (a), illetve annak segítségével hossz tengelyre viszonyított negatív kettős törést mutatva extracellulárisan (b) és intracellulárisan (c).

A köszvény klasszifikációja

<http://goutclassificationcalculator.auckland.ac.nz>

- **Klinikai kritériumok**
- **Laboratóriumi kritériumok**

Érték	Leírás	Leírás	Érték
1	1. Első támadás: Hirtelen felismerés (1 pont)	1. Első támadás: Hirtelen felismerés (1 pont)	1
2	2. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	2. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	2
3	3. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	3. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	3
4	4. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	4. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	4
5	5. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	5. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	5
6	6. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	6. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	6
7	7. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	7. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	7
8	8. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	8. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	8
9	9. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	9. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	9
10	10. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	10. Első támadás: Éjszakai támadás (1 pont)	10

Képkalkotó kritériumok	Képkalkotó által igazolt MNUM kristály depozíció (valaha) tünetes ízületből/bursából: UH-al igazolt kettős kontúr vagy DECT-el igazolt urát depozíció	Igazolt (bármely modalitással)	4
	Köszvényre jellemző ízületi destrukció: konvencionális röntgen vizsgálat által igazolt legalább 1 erózió a kézen és/vagy lábon	Igazolt	4

Ízületi ultrahang

Kicsapódott
MNUM kristály
jellegzetes kettős
kontúrt mutató
UH képe a kéz I-
es MCP ízülete
felett

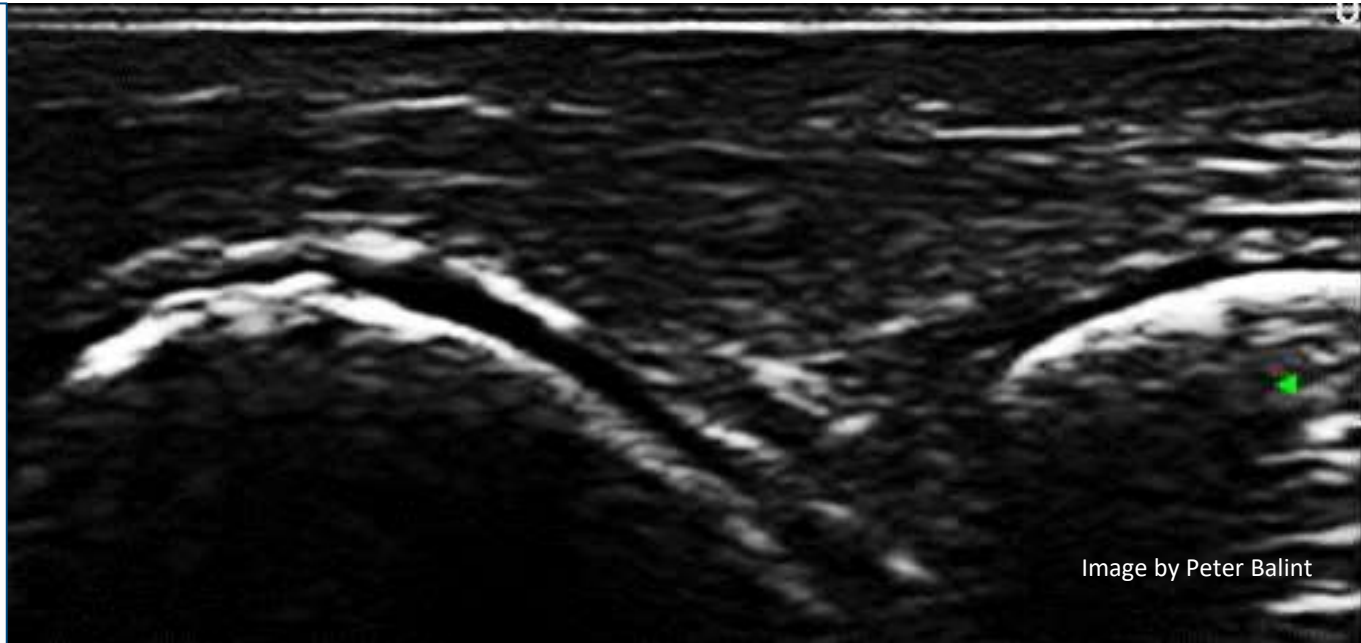

Image by Peter Balint

Kettős energiájú CT képe

Kiterjedt MNUM kristály
depozíció kettős energiájú
CT (DECT) képe a lábon

Definíció és epidemiológia

Hyperuricaemia és klasszifikáció

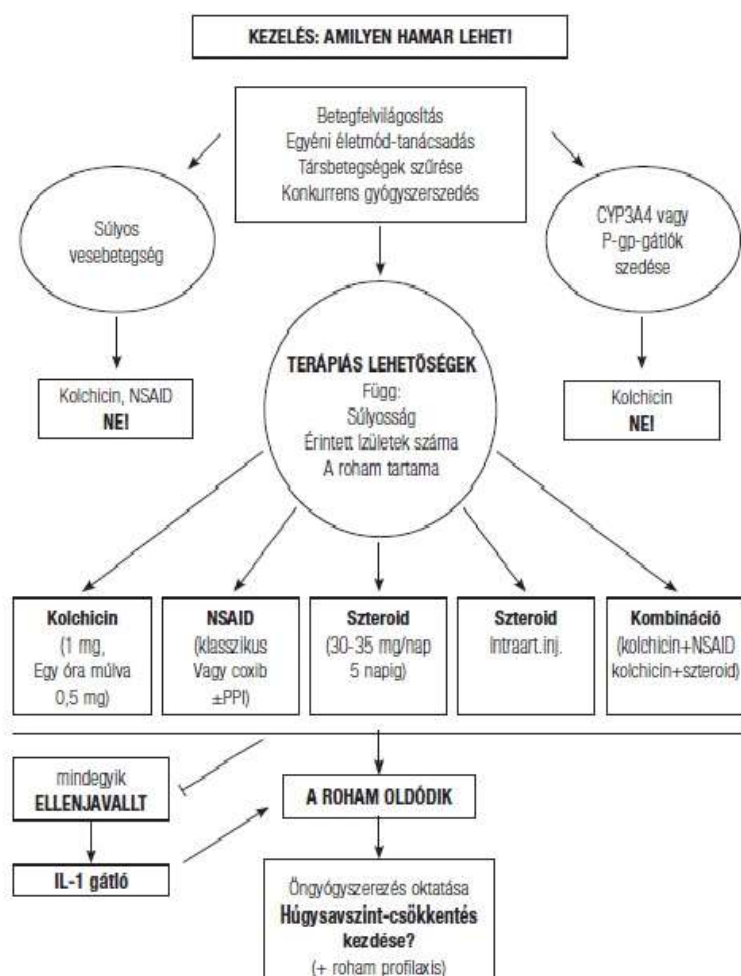
Köszvényes gyulladás

Komorbiditás

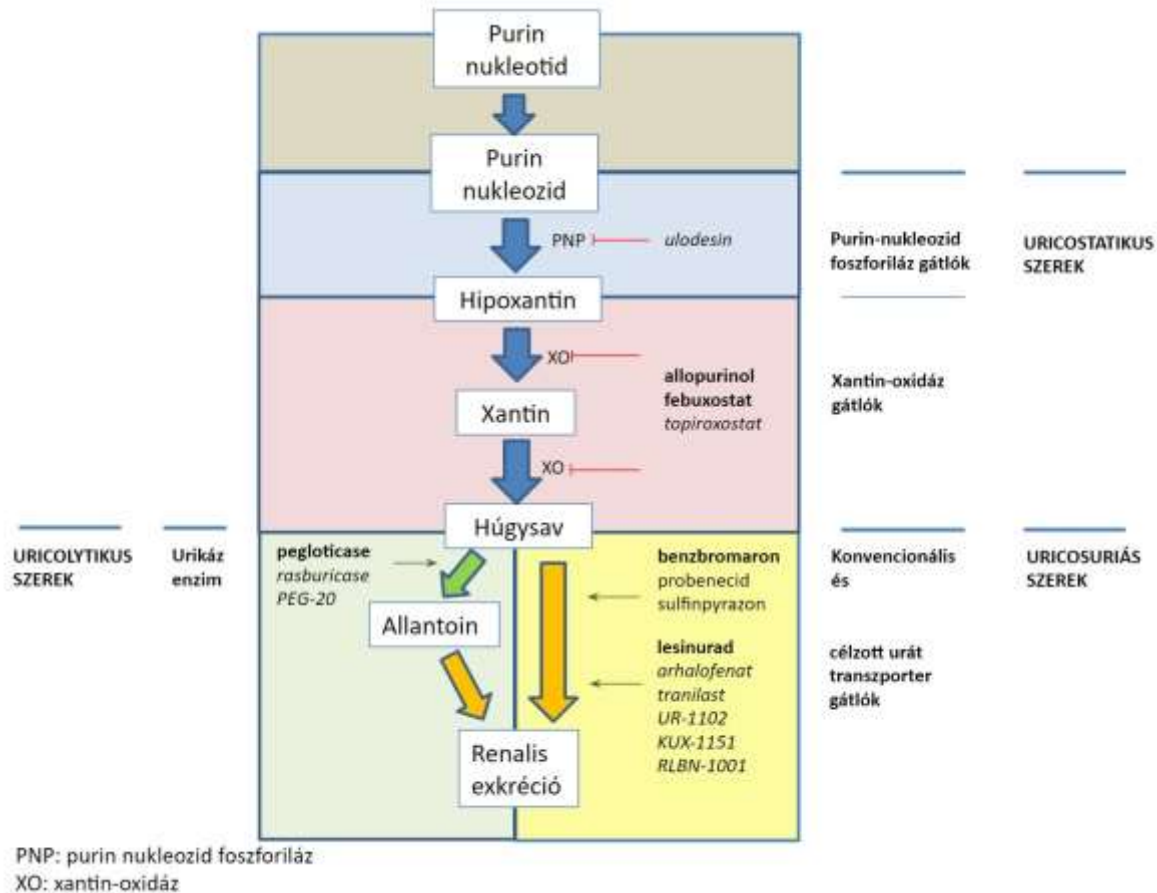
Diagnosztika

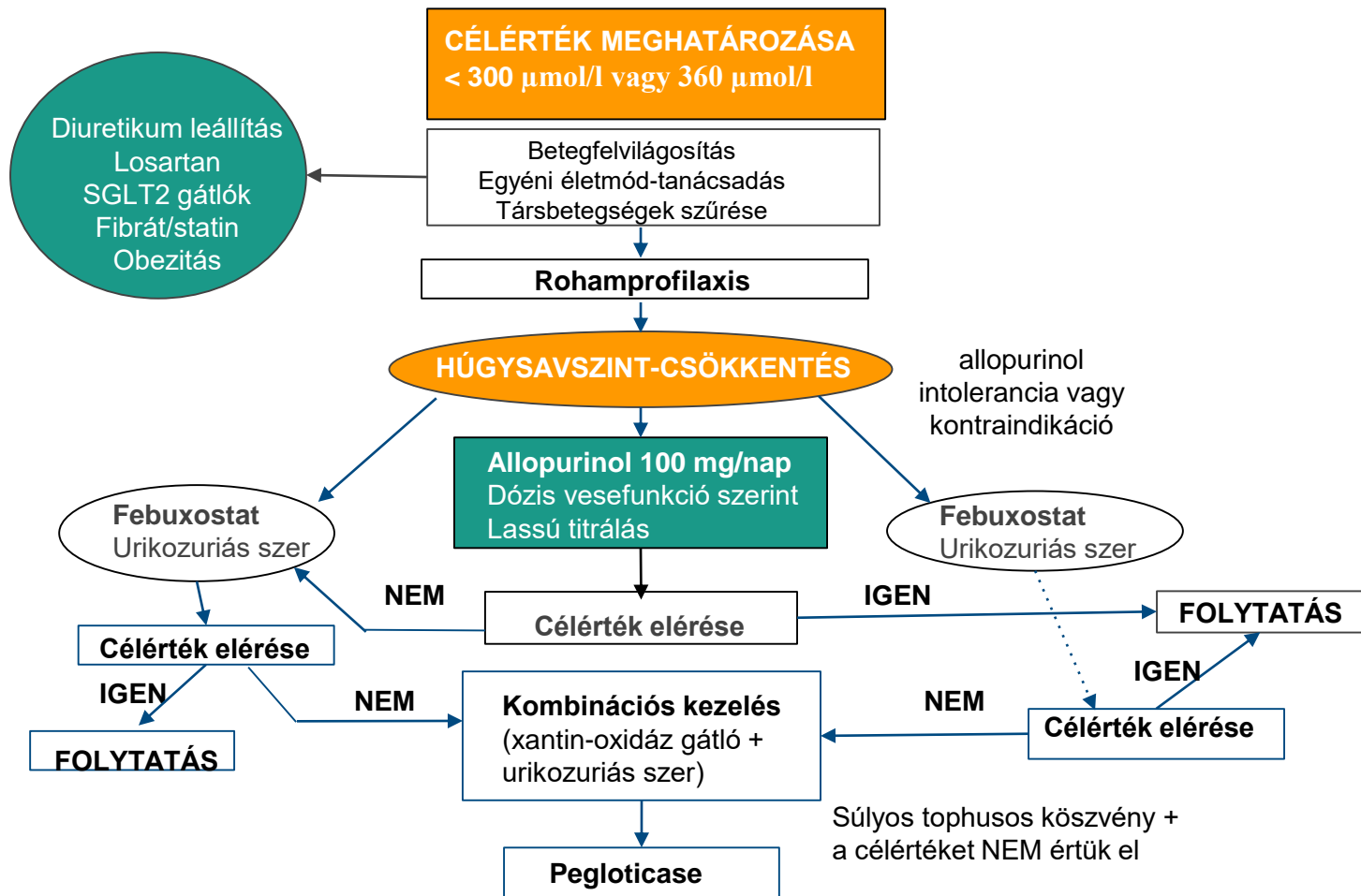
Terápia

Gyulladáscsökkentés

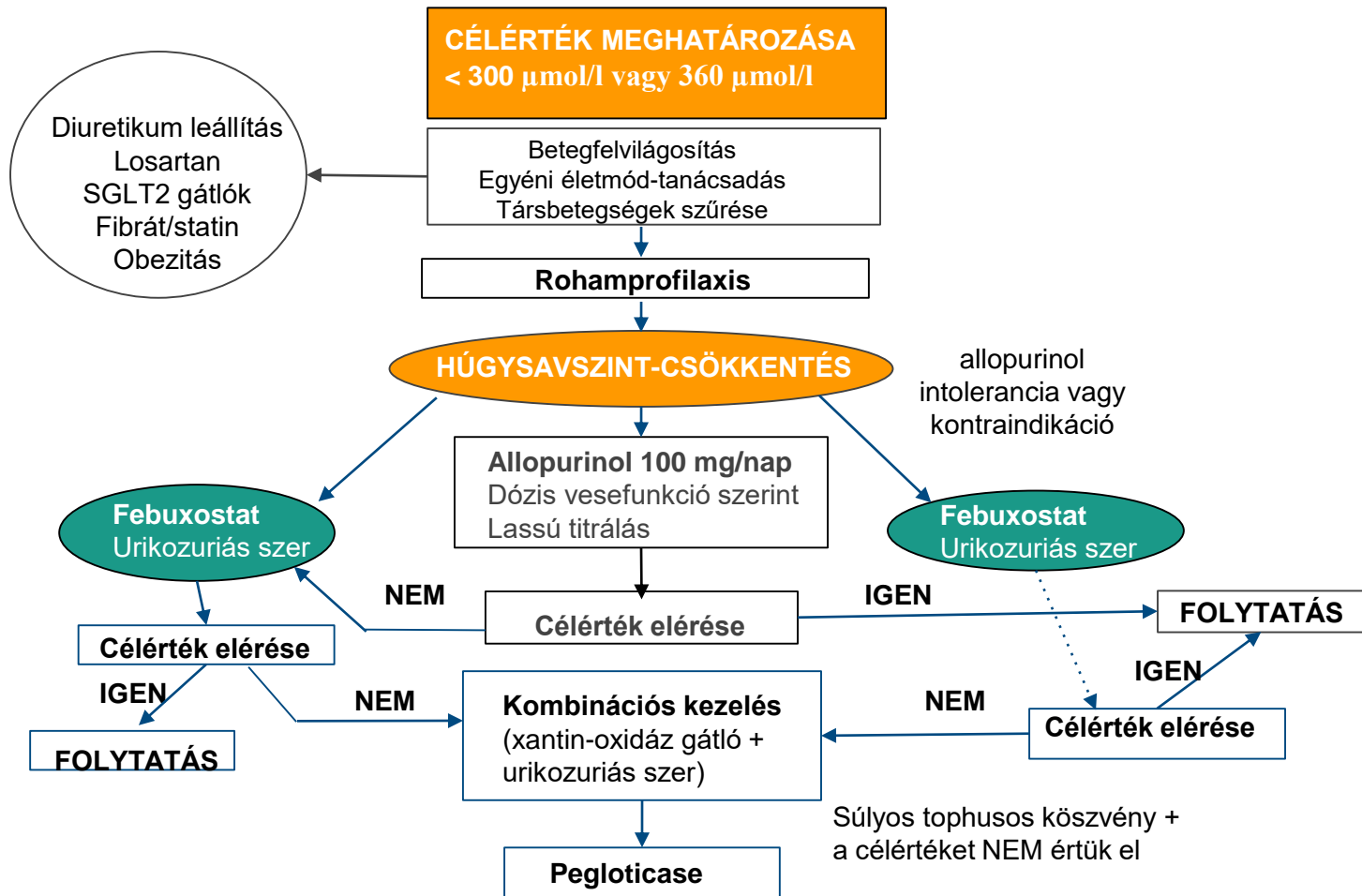

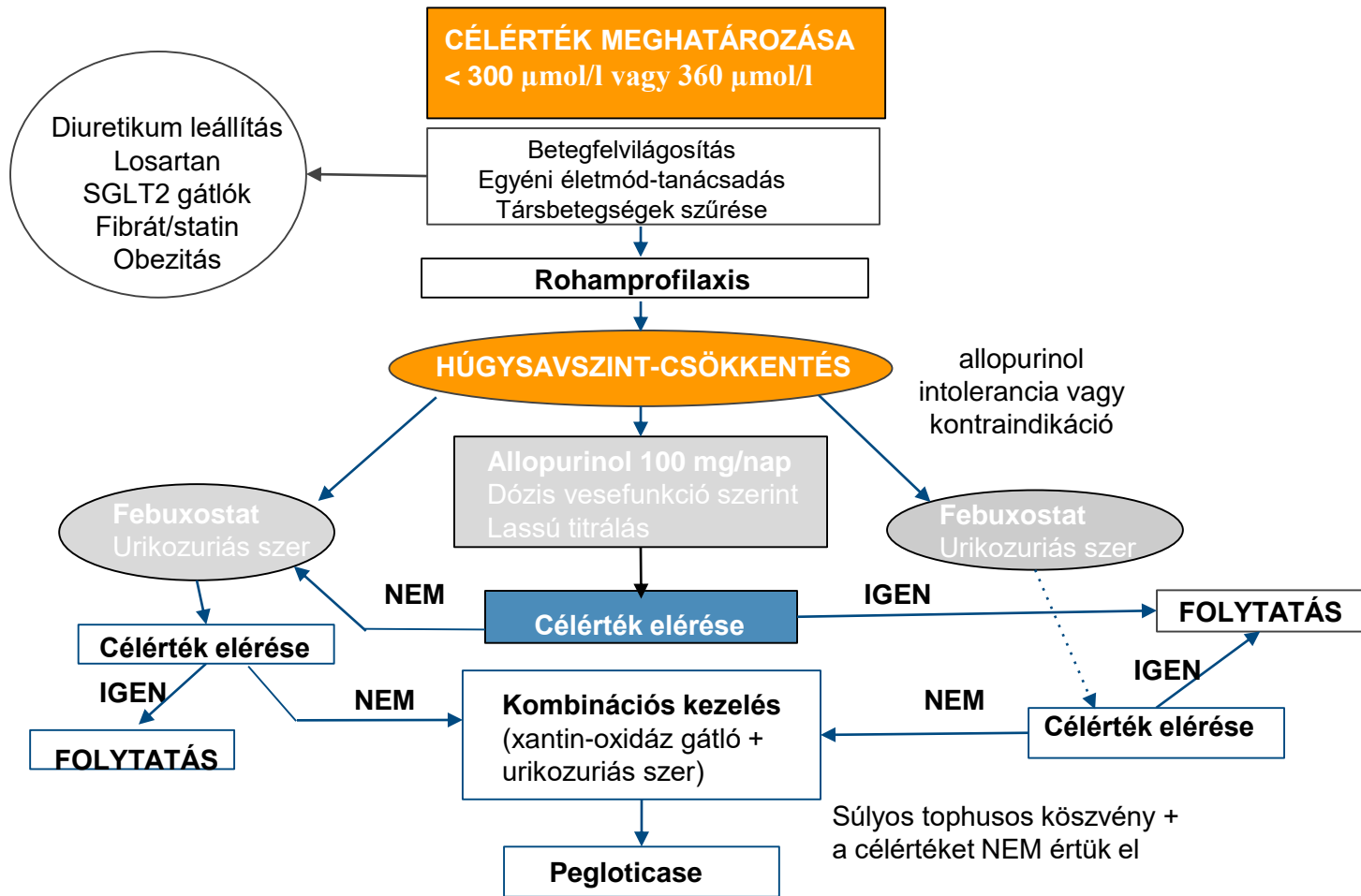
Húgysavcsökkentő szerek támadáspontjai

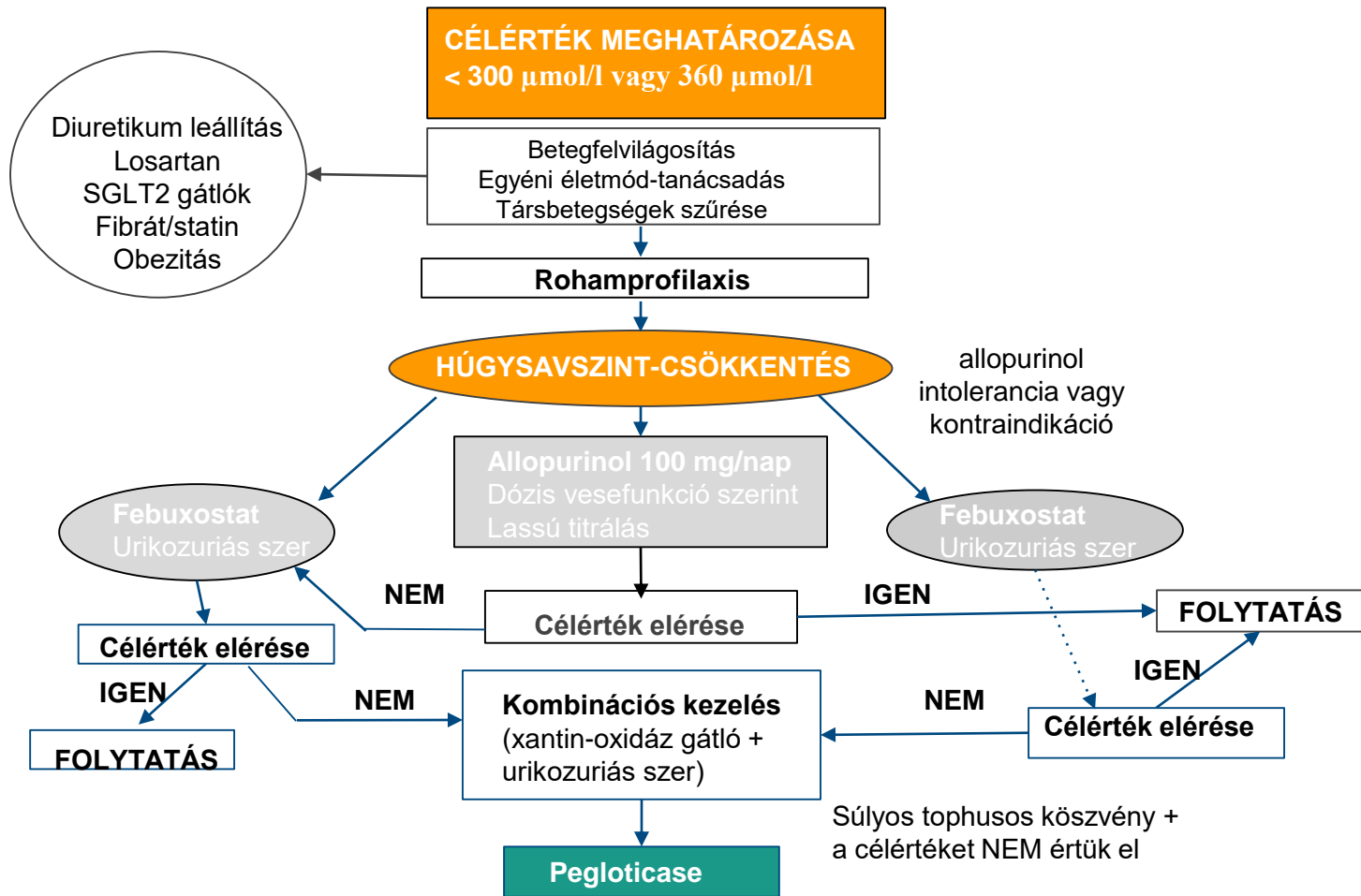

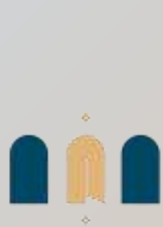

**A célértéket elérő (>360/300 $\mu\text{mol/L}$),
tartós húgysavcsökkentő terápiával a még nem
kalcifikálódott MNUM kristály oldatba vihető.**

Összegzés

- Gyakori betegség, súlyos egyéni és társadalmi teherrel jár
- Az urát transzport folyamatok mind pontosabb megértése új klasszifikációhoz és terápiás lehetőségekhez vezetett
- A képalkotó diagnosztika jelentős segítséget nyújt a diagnosztikában
- Kötelező célérték a 360 ill. 300 $\mu\text{mol/l}$ alatti se. húgysav tartomány
- Az autoinflammatorikus eredet célzott (biológiai) terápiákat tesz lehetővé
- A köszvényt súlyos komorbiditás jellemzi, melynek kezelése a terápia része

A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE

Az MTA programsorozata

KÖSZÖNÖM
A FIGYELMET!

mta.hu

